

Escac (i mat?) a Joventuts Musicals d'Espanya

El jove violinista Miguel Colom, guanyador del primer premi del Concurs Permanent de l'any 2010, amb l'Orquesta de RTVE

Per Teresa Martínez

El Ministeri de Cultura ha tancat l'aixeta i ha retirat la concessió de la subvenció nominativa anual a **Joventuts Musicals d'Espanya (JME)** i a la gairebé trentena d'entitats culturals que la rebien. Les protestes, sobretot per internet, no s'han fet esperar, ni tampoc la preocupació per la possible desaparició de JME si no rep l'ajut públic. La situació és dramàtica i la possibilitat més que probable de la seva desaparició, una realitat que pot començar a ser efectiva a partir del mateix dia 1 de gener de 2013 amb l'acomiadament de la mitja dotzena de treballadors de l'oficina de la seu de JME a Barcelona.

El Dr. Jordi Roch, president de JME des de fa 49 anys, expressa la seva preocupació per aquest fet certament inesperat. Tot i que la subvenció ha anat disminuint des de fa dos anys –el 2011 va ser de 478.000 euros i el 2012 ha estat de 280.000 euros–, “ha estat una sorpresa”, confessa el Dr. Roch. Les despeses de JME es divideixen, bàsicament, en tres aspectes: l'apartat d'estructura (oficina, personal, despeses de subministrament de serveis, etc.), projectes nacionals (és a dir, estatals) i projectes internacionals. “Aquestes despeses anuals de funcionament requereixen, per anar bé, una xifra d'uns 400.000 euros”, explica el Dr. Roch. “El pressupost de l'any 2013 s'ha fixat en 362.000 euros i rebre zero euros suposa un trasbals molt gran, perquè sense subvenció tot això se'n pot anar a rodar.”

-Això vol dir que desapareixerà Joventuts Musicals a Espanya?

-No necessàriament. Sempre quedaran les associacions locals, que ara mateix són un centenar, les quals depenen dels seus socis –uns 16.000–, de l'ajut dels ajuntaments i d'algun espònsor; i les federacions a nivell regional o autonòmic, que es coordinen per fer activitats conjuntes per mitjà de les xarxes de concerts, i que depenen de l'ajut dels governs autonòmics.

El Dr. Jordi Roch, president de Joventuts Musicals d'Espanya

Segons el que ens explica el Dr. Roch, “Joventuts Musicals d'Espanya, que és una confederació que agrupa totes les associacions i federacions de l'Estat –i que alhora és membre de la Federació Internacional de Joventuts Musicals, amb seu a Brussel·les–, només pot subsistir amb l'ajut per part d'un govern que en subvencioni les activitats, tal com s'esdevé en altres països.”

-Quina és la tasca concreta de JME?

-Des de Joventuts Musicals d'Espanya es gestiona la relació amb les associacions locals, s'organitzen activitats de les quals es beneficien aquestes, i coordina la relació internacional de totes les associacions a l'Estat. JME no dona diners, sinó que dona serveis, organitza gires de músics, intercanvis de músics amb altres països, selecció de músics..., som una xarxa; i tota aquesta activitat, nosaltres la paguem amb aquesta subvenció. El fet d'estar subvencionats per l'Estat fa que passem unes auditories molt severes i cada cèntim es justifica.

Certament, la tasca de les diverses associacions de Joventuts Musicals i de JME és molt extensa i, en general, podem assenyalar: més de 20 festivals de música (com el de Torroella de Montgrí o la

Schubertiada a Vilabertran) a tot l'Estat espanyol, més de 1.500 concerts cada any, concursos de diferents especialitats (com el Concurs Permanent de Joves Intèrprets o el Concurs Montserrat Alavedra que han tingut lloc recentment), diferents orquestres i cors juvenils, cursos, edició de discos (la col·lecció arriba a la vintena de discos), el pla de concerts, el suport als joves músics que comencen la carrera artística, projectes internacionals en col·laboració amb altres entitats internacionals –com l'Orquestra Mundial i el Cor Mundial, amb joves dels cinc continents–, la Unió Europea de Concursos Nacionals per a la Joventut representant-hi Espanya... i un llarg etcètera. *“JME és una entitat declarada d'utilitat pública pel Consell de Ministres, té la Medalla d'Or al Mèrit en les Belles Arts, és membre fundador del Consell Internacional de la Música de la Unesco, és Premi Unesco de la Música JME és el que se'n diu una entitat del tercer sector, que vol dir que allà on no arriba el braç de l'Administració arribem nosaltres.”*

La reacció immediata del Dr. Roch davant aquesta tisorada econòmica ha estat lluitar per intentar canviar la decisió del Ministeri. Així, a primers de novembre es va reunir a Madrid –amb petició prèvia per carta– amb el director general de l'Institut Nacional de les Arts Escèniques i la Música (INAEM), Miguel Ángel Recio, i amb el secretari d'Estat de Cultura, José María Lassalle. Ambdós mandataris li va confirmar que les subvencions nominals per al 2013 ja no són als pressupostos generals de l'Estat. *“Jo he mogut tots els fils possibles..., però res!”*, es lamenta el Dr. Roch.

La soprano catalana Marta Mathéu, amb la Camerata Schubertiada, va rebre el segon premi del Concurs Permanent de l'any 2005

L'alarma a les xarxes socials per la possible desaparició de JME no s'ha fet esperar. Des de diferents blocs i pàgines web es recullen signatures en suport de JME i escrits dirigits al secretari d'Estat de Cultura, José María Lassalle, perquè es continuï atorgant l'ajut. Els escrits recorden i palesen l'extraordinària tasca de JME –i les seves associacions a tot el territori–, durant 60 anys d'existència a l'Estat espanyol. Només cal assenyalar alguns noms de reconeguts músics que han estat avalats per JME recentment, com per exemple el Quartet Casals, els pianistes Iván Martín i Javier Perianes, el violinista Miguel Colom, el violoncel·lista Asier Polo, les sopranos Marta Mathéu, Sylvia Schwartz i Ofèlia Sala, el director Josep Vicent, i un llarguíssim etcètera; i el Quartet Gerhard que ha estat el guanyador del Premi El Primer Palau 2012.

-Com valora aquest suport des de les xarxes socials?

-Veig que Joventuts Musicals gaudeix d'una gran estimació. Hem rebut moltes cartes de suport que expressen la indignació, i moltes són de l'estranger, de músics, personalitats... És el reconeixement de la tasca de Joventuts Musicals. Nosaltres no ens imaginàvem que això passaria mai...

-Hi veu alguna solució a curt termini? Hi ha un pla B?

-Estic pensant a crear una fundació per poder tirar endavant... Però, el fet d'haver d'acomiar els empleats, és segur; alguns porten gairebé 20 anys treballant aquí. Tots estan molt preparats i implicats, s'ho estimen, hi dediquen hores, tenen un gran bagatge professional... és un autèntic drama. Vull fer una crida per trobar un patrocinador, que ens ajudi econòmicament... Trencar la xarxa de Joventuts Musicals és desfer un nus molt potent. I també hi ha el problema logístic d'aquesta oficina i tot el material i l'arxiu que conté. Qui té recursos per acollir tot això? I en quines condicions?... Tot plegat és molt difícil... Seria ideal poder aguantar un any més en aquest pis per poder informatitzar el contingut més important de l'arxiu. Tenim, per exemple, cartes autògrafes de personatges de tota mena, de gran valor.

-Quina mena de sentiments li provoca aquesta situació?

-Tinc una sèrie de pensaments i sentiments difícils de definir. És tota una barreja de sentiments i procuro no fomentar els sentiments que m'agraden menys. A mi, la primera cosa que em sap molt de greu, perquè he dedicat molts esforços a Joventuts Musicals, és que tot això peti a les meves mans. Em resulta molt

dolorós. El segon sentiment que tinc és... quin país permet que una feina tan positiva per als joves s'acabi? A la carta que vaig enviar als senyors Recio i Lassalle els dic que aquesta xarxa nostra és la xarxa més important d'Espanya, més enllà d'autonomies, i és una cadena molt ben unida, és un mosaic espanyol que conviu perfectament. Molts n'haurien d'aprendre. I l'altre sentiment és de ràbia.

El Dr. Jordi Roch, de 81 anys, fa més de 50 anys que està relacionat amb Joventuts Musicals, des de soci particular en la seva joventut fins a màxim dirigent de la Federació Internacional durant 9 anys (ara n'és president d'honor). Va ser president de JM de Barcelona i és president de JM d'Espanya des de fa 49 anys. També va ser president del Consell Internacional de la Música de la Unesco.

-Vostè, com a metge que és, faria un diagnòstic i un pronòstic del pacient JME?

-Sí. JME és un pacient que vivia amb respiració assistida i crec que, des que ens van donar la notícia que no teníem la subvenció, se li haurà de retirar a finals d'any.

-Vostè creu que si hi ha un canvi de govern a l'Estat espanyol en el futur, o bé se surt d'aquesta crisi econòmica, això pot canviar?

-Si sortim de la crisi, les coses haurien de tornar a ser com abans. Això s'haurà de tornar a reprendre per una raó, perquè la vocació de treballar en xarxa està al nostre ADN i en aquests moments aquesta oficina, que és la Secretaria Executiva de JME, és possible que hagi de plegar o treballar sota mínims per poder atendre, per exemple, una carta internacional.

-I mentrestant, caldrà reinventar-se?

-És un invent que està tan clar que no cal reinventar res.

El Dr. Jordi Roch està preparant una roda de premsa a Madrid, al Conservatori Superior de Música de Madrid, a final de novembre i amb la intervenció d'altres membres de JME i de personalitats del món de la música que donen suport a l'entitat, per divulgar àmpliament i d'una manera oficial aquesta situació. *"Espanya és considerada dins la Federació Internacional un membre fort i admirat",* diu. I fa una crida *"perquè algun patrocinador vulgui implicar-s'hi. Només que JME trobés algú que aportés una quantitat suficient per poder mantenir aquesta seu durant un any, sota mínims, i per intentar ressuscitar-la".*

Resultats de la darrera edició del Concurs Permanent

D'altra banda, els dies 26, 27 i 28 d'octubre passat va tenir lloc la 78a edició del Concurs Permanent de Joves Intèrprets de Joventuts Musicals d'Espanya a la ciutat de Girona, en les fases de piano, clave-orgue i acordió. Les proves van tenir lloc a l'Auditori Viader de la Casa de Cultura de Girona i hi van participar un total de 18 concursants. El jurat, que va ser presidit pel compositor Carlos Cruz de Castro, donà a conèixer la seva decisió el passat 28 d'octubre. Així, en la fase de piano, el primer premi fou per a Mario Mora (de 22 anys) i el segon premi per a José M. Villegas (de 23 anys). En la fase d'acordió, el primer premi fou atorgat a Nikola Tanaskovic (de 22 anys) i el segon premi fou declarat desert. Finalment, en la fase de clave-orgue, el primer premi va ser declarat desert i el segon premi s'atorgà a Aarón Ribas (de 20 anys).